

Godkännande av planerna för en grundlig renovering av domkyrkan

504/03.03.01.00/2021

Gemensamma kyrkorådet 20.11.2025 § 222

Föredragande Fastighetsdirektör Kalle Luoma

Föredragning Åbo domkyrkas husteknik, som till största delen har genomförts på 1970-talet, har kommit till sin livscyklus slut och är i behov av att förnyas. Skadorna kan vara rätt omfattande, ifall det blir läckagen i de nuvarande vatten- och värmeledningarna. I samma sammanhang ska utrymmenas användbarhet granskas och utvecklas ur aspekten för funktionalitet, personalens arbete och i synnerhet för en hinderfri tillgänglighet.

Projektplanen för en grundlig renovering av domkyrkan gjordes upp under första hälften av år 2024. Enligt projektplanen genomförs det på utomhusområdena en hinderfri ingång via östra och norra sidan och det genomförs en ramp till den norra ingången. Även en ny ingång för spruthuset genomförs så att den är tillgänglig hinderfritt. Funktionella ändringar utförs i projektet för den grundliga renoveringen huvudsakligen i sakristians övre våning och S:ta Ursulas kapell, till vilka bägge även hissar förverkligas. En hinderfri tillgänglighet genomförs dessutom till huvudkoret, altaret, sakristian, Agricolakapellet och Borgmästarkapellet. Hissarna gör det möjligt med hinderfri tillgänglighet och att samlingsutrymmen förverkligas även i de övre våningarna i sakristian och S:ta Ursulas kapell. Vidare förbättras AV-systemen och guidningen. I bakre delen av kyrkan avlägsnas fasta bänkar, i mitten delen av kyrkan genomförs ett flyttbart altare och under golvet infälls körestrader, som stiger upp hydrauliskt, och då undviks besvärlig lagring av körestraderna. Även Domcafé utvidgas då tegellagret erhålls för användning av caféet.

Projektplanen godkändes på mötet av byggnadskommittén för den grundliga renoveringen av Åbo domkyrka 13.6.2024, varefter utlåtanden begärdes av Åbo domkyrkoförsamling, Åbo svenska församling, kyrkliga samfällighetens handikappråd samt av Museiverket. Projektplanen uppdaterades utifrån de erhållna utlåtandena på hösten 2024. Med hjälp av den uppdaterade projektplanen har för projektet konkurrensutsatts huvud- och arkitektplaneraren (Arkkittehtitoimisto Hanna Lyytinen) samt byggherrekonstruktionen (A-Insinöörit Rakennuttaminen Oy), som även ansvarar för övervaknings- och koordineringsuppgifterna. Projektplanen presenterades också för Kyrkostyrelsen 28.5.2024.

Under år 2025 har i projektplanen anförda saker preciserats och förts vidare i formen översiktsplaner genom åtgärd av huvudplaneraren och de specialplanerare som varit med i projektplansskedet. Ett intensivt samarbete har fortsatt mellan

planerarna, Åbo svenska församling, de förtroendevalda och Museiverket. Preliminära planer har flera gånger presenterats för byggingnspektionsmyndigheten och räddningsverket. För Kyrkostyrelsen presenterades planeringsläget 20.6.2025. Utöver de traditionella mötena utfördes arbetet vidare som ett deltagande workshop-arbete, där man försäkrade sig om att alla parter tillräckligt blev hörda och de olika synsätten harmoniserade.

Översiktsplanerna och arbetsbeskrivningen finns i bilaga.

Hustekniken förnyas närapå i sin helhet. Som installationsrutt utnyttjas de golvkanaler som genomfördes på 1920-talet, i vilka huddelen av hustekniken löper även efter den grundliga renoveringen. En väsentlig del av den grundliga renoveringen är att förbättra brandsäkerheten.

En kororgel finns med i offertberäkningen. Den leverantör av kororgeln som utses, planerar kororgeln inom ramen för de villkor som lämnats i anbudbegäran. Planerna för kororgeln skickas skilt för sig på remiss för utlåtanden och planerna godkänns skilt för sig i byggnadskommittén, gemensamma kyrkorådet och gemensamma kyrkofullmäktige och för den söks ett särskilt tillstånd av Kyrkostyrelsen. Förslaget till anskaffning av kororgelns arkitektoniska villkor finns i bilaga.

Som form för att genomföra projektet har valts en projektledningsentreprenad (PJU), eftersom det i det omfattande och krävande projektet för en grundlig renovering är nödvändigt att samtidigt harmonisera planeringsskedet och byggskedet av tidtabellsmässiga skäl. I projektledningsentreprenaden inrymmer den tekniska specialplaneringen, men beställaren av arkitekt- och huvudplaneringen har ingått ett separat avtal med arkitekten. På så sätt bevarar beställaren styrningsmöjligheten med hänsyn till aspekterna för att skydda och få dem att fungera för den värdefulla byggnaden, men ändå göra det möjligt att utnyttja projektledningsentreprenörens kunskaper med avseende på de tekniska sätten för förverkligandet, t.ex. i anslutning till installationsrutterna och tidsscheman och hur arbetetsskedena ska löpa.

Projektets totala kostnader utan kororgeln är alltså cirka 24 miljoner euro (inkl. moms 25,5 %). Kostnadskalkylen preciseras, då anbudet för projektledningsentreprenaden har erhållits.

Det är möjligt att inleda byggarbetena för projektet en grundlig renovering på våren 2026. Byggarbetena ska bli färdiga på hösten 2028, så att byggnaden hinner möbleras och tas i bruk före advent 2028. Detta förutsätter att projektledningsentreprenören konkurrensutsätts ännu under år 2025. Ansökan om bygglov har inlämnats 6.10.2025.

Byggnadskommittén har vid sitt möte 28.8.2025 för sin del godkänt översiktsplanen och begärt utlåtanden av Åbo domkyrkoförsamling,

Åbo svenska församling, handikapprådet och Museiverket. De erhållna utlåtandena finns i bilaga. Byggnadskommittén har även beslutat föreslå för gemensamma kyrkorådet och kyrkofullmäktige, att de för sin del godkänner planerna och skickar planerna till Kyrkostyrelsen för att bevilja tillstånd.

Det följande skedet för projektet för den grundliga renoveringen är att konkurrensutsätta projektledningsentreprenören.

Bedömning av barnkonsekvenser: Reparationen av Åbo domkyrka har barnkonsekvenser som avses i 10 kap. 4 § av kyrkoordningen. Efter reparationsarbetena är det möjligt att ordna mera mångsidig verksamhet även för barn och unga.

Förslag	Gemensamma kyrkorådet bekantar sig med planerna för en reparation av Åbo domkyrka och beslutar för sin del att godkänna planerna samt föreslår därtill för gemensamma kyrkofullmäktige, att det beslutar 1. godkänna reparationsplanerna för Domkyrkan 2. ansöka hos Kyrkostyrelsen tillstånd enligt 3 kap. 21 § i kyrkolagen om att väsentligt ändra en skyddad kyrklig byggnad.
Beslut	Enligt förslag

504/03.03.01.00/2021

Gemensamma kyrkofullmäktige 04.12.2025 § 81

Föredragande	Gemensamma kyrkorådet
Förslag	Gemensamma kyrkofullmäktige beslutar 1. godkänna Domkyrkans reparationsplaner 2. ansöka om tillstånd av Kyrkostyrelsen enligt Kyrkolagens 3 kap. 21 § om väsentlig ändring av en skyddad kyrklig byggnad.
Beslut	Enligt förslag.